

Syksyn kunnallisvaaleissa valtuustoihin pyrki 111 sellaista kansanedustajaa, jotka istuivat siellä jo ennestään. Suomen Kuvalehti (46/04) vertaili kaikkien heidän nyt saamiaan äänimääriä neljän vuoden takaisiin. Enimmäkseen edustajiin on oltu tyytyväisiä, koska 76:n kannatus nousi ja vain 34:n laski. Yhdellä oli äänimäärä aivan sama kuin viime kerralla.

Eniten äänimääränsä kasvataneiden kymmenen kärjessä -lista on erityisen mielenkiintoinen eli seuraava:

	kasvu- kerroin	syntymä- vuosi
Satu Taiveaho (sd)	8,4	1976
Jutta Urpilainen (sd)	5,0	1975
Tatja Karvonen (kesk)	4,3	1974
Timo Soini (ps/sit)	3,9	1962
Hanna-Leena		
Hemming (kok)	3,8	1961
Aila Paloniemi (kesk)	3,2	1956
Miäpetra Kumpula (sd)	2,5	1972
Petri Salo (kok)	2,5	1959
Oras Tynkkynen (vihr)	2,4	1977
Paula Risikko (kok)	2,0	1960

Kasvukerroin kertoo, kuinka moninkertaiseksi henkilön äänimäärä kasvoi vuodesta 2000. Olemme lisänneet kunkin kohdalle myös syntymävuoden. Se paljastaa, että sekä kolmen kärki että kaikkiaan puolet nopeimmin nousseista on syntynyt vuosina 1972–1977 eli kuuluu *lamapolveen*. Edelleen: kolmen kärki on nuoria naisia, kaksi demaria ja yksi keskustalainen.

Lamapolvi on aikuistumisensa

herkimmässä vaiheessa kantaan kautta oppinut, mitä hyvinvointivaltion horjahdus käytännössä merkitsee. Lamapolven avainkokemuksen ytimessä ovat syvä epävarmuus ja epäoikeudenmukaisuus – ja haussa vastaavasti turvallinen ja oikeudenmukainen yhteiskunta. Lamapolven nousu on näkynyt jo kaksissa eduskuntavaaleissa. Heidän etujoukkonsa tuli Arkadianmäelle alle 30-vuotiaina vuoden 1999 vaaleissa. Valtaosa heistä valittiin uudelleen ja heidän joukkonsa kasvoi kevään 2003 vaaleissa. Alle 35-vuotiaita edustajia on nyt 23, ja heistä keskustalaisia on 8, demareita 7, vihreitä 4 ja kokoomuslaisia vain 2.

Keskustan nuorista edustajista naisia on viisi, demareista kaikki seitsemän. Mistä moinen naisvaltaisuus? Ehkä siitä, että laman jälkeen pätkätöyläisyys kohdistui nimenomaan nuoriin naisiin. Samaan aikaan paisuva itä-ala veti sisäänsä samanikäisiä miehiä.

Suuren laman polvea saattaa pian seurata 1980-luvun alkupuolella syntyneiden polvi, joka on kokenut samanlaisen vuorisatoradan kuin lamapolvi, joskin loivempaan. Se aikuistui 1990-luvun lopun nousukaudella ja sen tähtihetki oli vuosituhatosen vaihtuminen, jota seurasivat pian WTC-katastrofi, itä-kuplan puhkeaminen, pitkä taantuma ja Irakin sota. Se saattaa olla todellinen murrospolvi, eikä vain Suomessa. WTC-draamasta tuli heille kuuma globaali kysymys tulevaisuuden suunnasta. He ovat vasta opiskelemaan ja tulossa työelämään – juuri silloin, kun suuret ikäluokat niin Suo-

nessa kuin muualla alkavat sieltä lähteä. USA:ssa nuorison selkeä enemmistö oli John Kerry takana ja myös toimi hänen hyväkseen laajasti ja sellaisella voimalla, jollaista ei ole nähty vuosikymmeniin.

Fahrenheit 9/11 -elokuvan tekijä *Michael Moore* toipui George W. Bushin voitosta kahdessa päivässä. Kolmantena (5.11.) hän nimittäin löysi jo 17 vaaleihin liittyvää hyvää uutista (www.michaelmoore.com). Näistä kolmen kärki oli seuraava:

– Tämän jälkeen Bushia ei enää voida valita uudelleen.

– Bushin voitto oli täpärin istuvan presidentin uudelleenvaalinta vuoden 1916 jälkeen.

– Ainoa ikäryhmä, jonka enemmistö äänesti Kerryä, oli alle 30-vuotiaat.

Mooren lista huipentuu näin: ”Lopuksi tärkein: yli 55 miljoonaa amerikkalaista äänesti ehdokasta, jota vastapuoli nimitti ’senaatin liberaaliksi numero yksi’. Jos media etsisi todellista trendiä, se olisi tässä – että niin moni amerikkalainen oli, ensimmäistä kertaa Kennedyn jälkeen, halukas äänestämään menneisyyden jäänteeksi tuomittua liberaalia. Tämä maa on aina ollut täynnä evankelisia, se ei ole uutinen. Se ON uutinen, että niin moni siirtyi Massachusettsin liberaalin taakse. Mikä tarkoittaa, ettei pidä odottaa valtamedian, joka vei teidät Irakin sotaan, koskaan kertovan marraskuun 2. päivän todellista merkitystä. Itse asiassa näin on hyvä. Tulkoon yllätyksenä 2008.”

Lähiluettuaan vaalitulosta Moore tarkensi (7.11.) listansa kolmoskohtaa. Kun vuonna 2000 nuorisotulokset jakautui lähes tarkalleen samoin kuin muu äänestäjäkunta (Gore 48 %, Bush 46 %), niin nyt 18–29-vuotiaat olivat vankasti ja siis ainoana ikäryhmänä Kerryn kannalla (Kerry 54 %, Bush 44 %). Lisäksi ensimmäistä kertaa enemmistö (51,6 %) alle 30-vuotiaista kävi äänestämässä. Enemmän nuoria äänesti kuin missään vaaleissa vuoden 1972 jälkeen, jolloin äänioikeusikäraja laskettiin 18 vuoteen.

Alkon toimitusjohtajan *Jaakko Uotilan* mielestä keväällä tehty alkoholiveron alentaminen on ollut erittäin hyvä päätös, sillä pitkälti sen ansiosta Suomeen ei ole muodostunut harmaata taloutta eli laitonta viinan välitystoimintaa (Etelä-Suomen Sanomat 2.11.). Kun alkoholin hinta kulutukseen vaikuttavana elementtinä on Viron EU-jäsenyyden ja tuontikiintiöiden poistumisen myötä menettänyt merkitystään, olisi Uotilan mielestä nyt pidettävä huoli nykyisen järjestelmän perustasta:

”Oikeata kehitystä on se, että nykyisten rakenteiden tukemisessa otetaan huomioon myös alkoholin haitat tuomalla ne selkeästi esiin erilaisissa kansallisissa alkoholiohjelmassa. Yksi oleellinen osa tässä kehityksessä on se, että Alko pysyy monopolina. Minusta tämä järjestelmä tällai-

senaan on osoittanut toimivuutensa. Meillä on riittävä määrä myymälöitä takaamaan hyvän asiakaspalvelun ja -tyytyväisyyden, mutta kuitenkin alkoholia ei ole saatavilla jokaiselta nurkalta. Nykyinen suunta on monopoliasemaa tukeva.”

Kaksi viikkoa myöhemmin Alkon hallintoneuvoston puheenjohtaja *Ville Itälä* puolestaan kertoo Ilta-Sanomissa (18.11.), että Alkon vähittäismyynnin monopoli saattaa purkautua hyvinkin nopeasti:

”Tulevaisuudessa Alko on varmasti myynnissä. Ennustaminen päivän tarkkuudella on kuitenkin liian vaikea tehtävä. Jotkut puhuvat 10–20 vuodesta. Toisaalta tänä päivänä, kun prosessit lähtevät käyntiin, asiat tapahtuvat hyvinkin nopeasti.”

Käy yhä ymmärrettävämmäksi, miksi kokoomuksen oli syytä vaihtaa puheenjohtajaa viime keväänä. Nyt sama ongelma näyttää siirtyneen Alkon hallintoneuvostolle.

Runoilija *Ilpo Tiihonen* on ker-tonut tämän vuoden aikana tällä palstalla uuden kokoelmansa työstämisestä, viimeistelystä ja julkitulosta. Tässä sarjan viimeisessä osassa Tiihonen on syyskuussa ilmestyneen Largon saaman vastaanoton äärellä:

”En oikeastaan tiedä mitä lukeminen on. Kun luen itsekseeni niitä näitä, käyvät semanttinen ja foneettinen samaa kukkotappeluun kuin kirjoittaessa. Tuos-

sa sukellan sanan sointeihin, tässä mietin mitä kirjainjono merkitsee. On lukutapoja. Entä kun kriitikko kirjoittaa kirjoitetusta, onko hänen päänsä yhtä aikaa kahteen suuntaan auki: tästä sisään, tästä ulos eli separaattorin läpi lehden lukijalle? – ’Sait hyvät kritiikit’, tullaan onnittelemaan. Luen nyt Largosta kirjoitettua ’hyvää kritiikkiä’. Juttu on aukeaman kokoinen, siis näytävä, ja ote innostunut, Largon runoja siteerataan. Löytyy kohtia jotka mairittelevat, on hauskoja ilmaisia. ’Tiihonen on hyvä esimerkki setäytymättömän asenteen satoisasta vaikutuksesta’. Kirjoitus tuntuu kirjaa lukemaan innostavalta; näin mennään jonossa runoilija, kriitikko ja lehden lukija.

Runoudessa helpommin kuin proosassa tekstin ’minä’ tulkitaan kirjailijaksi itsekseen, lihalliseksi tekijäksi. Tämä tekijä joskus vääntelehtii tuolillaan: minäkö tuossa? (Sitä ei itsekään aina tiedä.) Mutta nyt tietää Largon kirjoittaja että liki kahden vuoden rupeama on päätöksessään, ja on kritiikin ja lukijoiden aika. Jossakin punaisia kansia availlaan, ja se tuntuu läheiseltä.”

”Tutkija vähättelee eläkepomia.”

(Otsikko *Pekka Parkkisen* YP:n numerossa 5/04 julkaistusta artikkelista tehdyssä uutisessa, Uutislehti 100, 17.11.)